

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCC. Adultera apud filium iudicem rea.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

tam honesti affectus, quicquid tacita pietate suggeris, vel his audientibus refer. Mihi crede, modo approbasti, nihil te de fratribus tuis solere mentiri. Dies, inquit, noctesque miseranda patris umbra circumvolat, qualis erat cum mandatum daret, modo minax atque effera, repente summissa, his me vocibus (ut sciatis) appellat, Tu quidem filia parricidam postulasti, eodem crimine, iisdem argumentis communibus utriusque legibus iudiciisque qui supererat, damnatus est. Nunc unus superest dolor, quod parricida sepultus est: quod æterna quiete compositus sepulchro meo parricida patrem premit. Aude nunc aliquid puella fortius, & ab hoc utique me vindica, quem ego occidi, expulsus sedibus meis contactum illius fugio. Quid agis infelix puella? ecquid agnoscis alterum patris mandatum? itaque ut primum accessi ad tumultum, sponte resoluta lapidum compage, impios cineres in editum terra suggestit: onerosa etiam inferis monstra, in lucem redundare visa sunt. Dii boni, post hæc quisquam queretur, cur ex duobus parricidis neuter jacet tanquam pater, uterque tanquam frater?

C C C.

Adultera apud filium iudicem rea.

Apud communem filium iudicem, ream adulterii fecit maritus uxorem: matrem absolvit adolescens. Pater eandem detulit in iudicium publicum, & damnavit. Abdicat filium.

S E R M O.

De antea actis temporibus non tantum est quod adolescenti nihil objicitur, sed etiam quod proxime iudex placuit patri. Quorum ratio cum constet, poterat non improbi, vel non manifesti erroris peti venia: sed prius jure defendendus est.

D E C L A M A T I O.

Objicis sententiam: non dico, qualem iudex pronuntiavit. Dispiciendum tibi fortasse fuerit, ad quem venires:

I. Quem ego occidi.] Ideo dicit se filium occidisse, quod conscientia sceleris filius ipse sibi manus attulerit. *Eros dius.*

venires: diligentius excutiendi mores. Nulla iudici libertas est, nisi pronuntiare licet, utrum voluerit. Fortasse erraverim in dispiciendis causis, minus prudentiæ habuerim juvenis: ego nihil aliud debeo quam fidem. An tu ea conditione litigabas, ut pronuntiare pro te necesse esset? Hoc dicerem, si in quocunque iudicio sententiam tulissem. Aliquanto fortius est, Cum iudex à te sim electus, hanc quam nunc eripis claritatem, in iudicio dedisti. Quid tamen pronunciaui, & in qua causa ream absolvi? Non dico, quam ream, nec cuius criminis: hoc dico, Male audire plerunque iudicum nimia severitas solet: nec unquam in convicium nisi asperæ sententiæ veniunt. Ideo absolutos publica illa acclamatio prosequitur: à damnato tristes recedunt, & victricis quoque partis silentium est. Absolvi. Si hoc invidiosum, si hoc criminofum est, quomodo me putem potuisse defendi, si damnassem? Absolvi matrem meam. Hoc non eo pertinet fortasse, ut debuerim crimen remittere: multa ignorantes patimur. Mihi mater innocens visa est: objiciebas adulterium. Nihil necesse est tractare de causa, præsertim cum nihil sit ablatum defensionis: mihi tamen omnia quæcunque in matrem meam dicebantur, incredibilia sunt visa. Respuebat illa, magis apud me agebat causam mater mea dicens, Scis quomodo te amaverim, quomodo educaverim, nihil objectum est in ætate prima, nulla fabula ante partum secuta est: ream facit anum, & juvenis matrem. Tu me iudicem faciebas, illa testem. Accedebat his illud etiam, quod non existimabam tam asperam illam dissensionem, nec veram esse litem, quæ ad filium ducebatur. Videbamini mihi quære-re intercessorem. Aliud fortasse fuerit, quod te postea concitarit illo tempore nihil facere melioris mariti, nihil indulgentioris potuisti. Ad eum iudicem perduxeras uxorem,

1 Quam nunc eripis claritatem.] Forte: caritatem. Nam qui abdicat filium, se carum illi negat. Gronovius.

rem, qui damnare non posset. At enim postea hoc crimen probavi. Non jam respondeo ista quæ dixi, ¹ aliis muneribus acciperet iudex extraneorum naturam: qua fortasse iratior existi. Non semper erroris odium penes cognoscentes est: aliquando causa profertur, negligentius interim defenditur. Si matrem meam nunc audias: dicit se ad illos iudices venisse securam, & obstitisse sibi fiduciam prioris sententiæ: ² utitur in defensione claris ac nobilibus exemplis, damnatos mihi Camillos, & Rutilios narrat. Verum quicumque iste exitus fuit, habuerit suum finem: si crimina in me explet (neque vereor) plura confitebor quam objicis: & cum damnata esset mater mea, fleui, & graviter tuli.

CCCI.

Rapta à divite pro ancilla.

Pauper divitem invitavit ad cœnam: erat in ministerio puella pauperis. Interrogatus pauper à divite, quænam esset, dixit ancillam. Discedens à cœna dives, eam rapuit: educta ad magistratus puella ex lege raptarum nuptias optavit. ³ Dives accusat pauperem circumscriptionis.

S E R M O.

Etiam si reus est hic pauper, non tamen mihi videtur asperere concitate contra divitem acturus. Non tantum accusator dives

¹ *Aliis muneribus acciperet.*] Restitui jubet Ærodius: alienis mulieribus accidere, vides extr. Vel, alienis m. a. iudices, &c. Cogitabam: aliis auribus accepit iudex extraneus: utriusque fortasse iratior existi. Extraneus iudex non tam propitiis auribus accepit matris defensionem quam ego domesticus acceperam. Et fortasse & mihi & illi iratior, eoque vehementior in causam, prodiisti in forum. Idem.

² *Utitur in defensione claris ac nobilibus exemplis.*] Melius forte, in defensionem. Idem.

³ *Dives accusat pauperem circumscriptionis.*] Sic Abimelech Abraam &

Isaac accusavit, qui Saram & Rebeccam uxores suas, sorores esse dixerant, Quare imposuisti nobis, &c. Circumscribere, & lædere & fallere est, ut ex edicto Prætoris minores circumscripti, si postulant, restituantur. & circumscriptio adolescentum lege Læctoria vindicata. Hic vero circumscriptio, pro ea deceptione & fraude sumitur, quæ sub specie legis involvitur. ut ex hac & 343. declam. infra, & ex his verbis Senecæ manifestum est: Objici (inquit lib. 6. declam. 3.) non potest, quod lege factum, imo non nisi quod ex lege factum est. Circumscriptio semper crimen sub specie legis involvit. Quod apparet in illa, manifestum